

Συστήματα Ποιότητας και Πιστοποίησης Αγροτικών Προϊόντων [998]

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (ΕΖΠ)		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό [Υποχρεωτικό Επιλογής]		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	998	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Θεωρία, βιωματική εκπαίδευση-εκμάθηση σύνταξης φακέλων πιστοποίησης		3	3
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS:	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL):	https://mediasrv.aua.gr/eclass/courses/EZPY210/		
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ:	Χαρουτουνιάν Σέρκος		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
Το μάθημα αποτελεί ένα βασικό εισαγωγικό μάθημα στις έννοιες της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων και των διαδικασιών για την πιστοποίησή τους. Αναλυτικότερα, η διδασκαλία του μαθήματος στοχεύει στην εισαγωγή των φοιτητών στις βασικές έννοιες της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων και των παραμέτρων που την επηρεάζουν. Επιπλέον θα εντρυφήσουν στα διεθνή, κοινοτικά και εθνικά σήματα ποιότητας, μαθαίνοντας τις εισαγωγικές έννοιες και ορολογίες των συστημάτων ποιότητας καθώς και τις αντίστοιχες διαδικασίες πιστοποίησης, έτσι ώστε ο φοιτητής να αποκτήσει μια συνολική αντίληψη των διαδικασιών ποιότητας και πιστοποίησης των αγροτικών προϊόντων. Επίσης οι σπουδαστές θα διδαχθούν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, τις υφιστάμενες διαδικασίες και απαιτούμενες ενέργειες για την κατοχύρωση δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας (ευρεσιτεχνίες-πατέντες). Τέλος, στόχος του μαθήματος αποτελεί η κατανόηση από τους σπουδαστές της σημασίας της πιστοποίησης των αγροτικών προϊόντων στη σύγχρονη αγορά καθώς και της μετεξέλιξης της ποιότητας των αγροτικών προϊόντων σε ένα διακριτό επιστημονικό πεδίο / επάγγελμα. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση (κατά Bloom) να: - Κατανοεί τα βασικά και κρίσιμα χαρακτηριστικά των συστημάτων ποιότητας των αγροτικών προϊόντων, τη σύνδεσή τους με τις διαδικασίες πιστοποίησης και την εμπορία των προϊόντων (Γνώση/Κατανόηση). - Γνωρίζει τα επιμέρους στοιχεία των διαφόρων συστημάτων ποιότητας και πώς προσαρμόζονται για την επιτυχή εφαρμογή τους σε διαφορετικές αγροτικές εκμεταλλεύσεις (Γνώση/Κατανόηση). - Συντάσσει φάκελο αιτήματος για κατοχύρωση προέλευσης προϊόντος στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής ποιότητας (ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΕΠΙΠ, προϊόν Νησιωτικής ή Ορεινής Γεωργίας) (Εφαρμογή/Σύνθεση). - Συντάσσει φάκελο αιτήματος για την κατοχύρωση δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας (Εφαρμογή/Σύνθεση). - Γνωρίζει τις διαδικασίες για την εφαρμογή διαφόρων σημάτων ποιότητας και προτύπων, όπως ISO 9001, ISO 22000, ISO 14000, Συστήματα ειδικών αγροτικών παραγωγικών κατευθύνσεων, Εθνικό πρότυπο AGRO για τη διαχείριση αγροτικών εκμεταλλεύσεων και HACCP (Γνώση/Κατανόηση/Εφαρμογή). - Μπορεί να αξιολογεί την καταλληλότητα των διαφορετικών συστημάτων ποιότητας για συγκεκριμένα προϊόντα και εκμεταλλεύσεις (Ανάλυση/Αξιολόγηση).
Γενικές Ικανότητες
Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ιστορία και εξέλιξη των συστημάτων ποιότητας αγροτικών προϊόντων σε Ελλάδα και Ευρώπη. Θα αναπτυχθούν βασικές προσεγγίσεις για την ποιότητα των αγροτικών προϊόντων, όπως η ιστορία της μετρολογίας, η διαχρονική εξέλιξη του κανονιστικού πλαισίου για την ποιότητα και τη νοθεία αγροτικών προϊόντων και την καθιέρωση της διασύνδεσης της ποιότητας με τις περιοχές προέλευσης των αγροτικών προϊόντων.
- Οι σύγχρονες θεωρήσεις για την ποιότητα των αγροτικών προϊόντων. Θα παρουσιαστούν οι σύγχρονες βασικές προσεγγίσεις για την ποιότητα των αγροτικών προϊόντων συμπεριλαμβανομένων των εννοιών της ασφάλειας, της διατροφικής αξίας, του παραδοσιακού χαρακτήρα και της βιολογικής δράσης (λειτουργικά τρόφιμα).
- Η ευρωπαϊκή πολιτική ποιότητας αγροτικών προϊόντων. Θα παρουσιαστούν αναλυτικά οι ειδικές προδιαγραφές, απαιτήσεις διαχείρισης και διαδικασίες κατοχύρωσης για τα Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ), Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ), Ειδικά Παραδοσιακά Ιδιότυπα Προϊόντα (ΕΠΙΠ) καθώς και για τα προϊόντα οίνου και τις ειδικές επισημάνσεις ως «Νησιωτικό» ή «Ορεινό» Προϊόν. Αντικείμενα που θα ενταχθούν επίσης στην ενότητα αυτή αφορούν τις ειδικές και κατά περίπτωση διαφορετικές προσεγγίσεις των μεθοδολογιών τεκμηρίωσης της «Φήμης» των αγροτικών προϊόντων και του «Δεσμού» τους με τον τόπο προέλευσης.
- Πνευματικά Δικαιώματα & Βιομηχανική Ιδιοκτησία. Θα αναπτυχθεί το ισχύον θεσμικό πλαίσιο σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Επίσης θα αναλυθούν οι έννοιες της ευρεσιτεχνίας αναφερόμενης σε προϊόν, μέθοδο ή βιομηχανική εφαρμογή, και του βιομηχανικού σχεδίου ως η εξωτερικά ορατή εικόνα του συνόλου ή μέρους ενός βιομηχανικού ή βιοτεχνικού προϊόντος. Τέλος θα παρουσιαστούν τα πρότυπα έγγραφα αίτησης και οι αντιστοιχούντες διαδικασίες αίτησης.
- Τα πρότυπα συστήματα πιστοποίησης. Θα παρουσιαστούν τα εγχειρίδια συστήματος, οι διαδικασίες πιστοποίησης και τα έγγραφα τεκμηρίωσης για τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας (ISO 9001), ασφάλειας τροφίμων (ISO 22000, HACCP) και περιβαλλοντικών επιδόσεων (ISO 14000, EMAS).
- Τα πρότυπα AGRO. Θα παρουσιαστούν η φιλοσοφία και τα ειδικά συστατικά στοιχεία του εθνικού συστήματος πιστοποίησης της αγροτικής παραγωγής AGRO. Ειδικότερα θα αναπτυχθούν τα συστήματα AGRO 1-1 & 1-2: Σύστημα Ανάλυσης Κινδύνων και Κρίσιμων Σημείων Ελέγχου (HACCP), AGRO 2-1, 2-2, 2-2/1, 2-2/2, 2-2/3: Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή και οι εξειδικεύσεις AGRO 2-2 στις καλλιέργειες ροδακινιάς, βαμβακιού και ελιάς, AGRO 3-1, 3-2, 3-3, 3-4 & 3-5: Σύστημα Διαχείρισης για τη Διασφάλιση της Ποιότητας του Χοιρινού Κρέατος, AGRO 41 & 4-2: Σύστημα Διαχείρισης για τη Διασφάλιση Ποιότητας Προϊόντων Ιχθυοκαλλιέργειας, AGRO 6: Σύστημα Διαχείρισης για τη Διασφάλιση Ποιότητας Προϊόντων Σπογγαλίας και Σπογγοκαλλιέργειας, AGRO 7: Προδιαγραφή για την παραγωγή Προϊόντων που δεν εκτρέφονται με Γενετικά Τροποποιημένες Τροφές καθώς και τα πρότυπα σχετικά με την Πιστοποίηση Ιχθυοασιμότητας Βοείου Κρέατος, Προϊόντων Ειδικών Πτηνοτροφικών Εκτροφών και Αξιολόγηση και Επίβλεψη του Συστήματος Ελέγχου των Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας.
- Ιδιωτικά σήματα ποιότητας και πιστοποιητικά εξαγωγικής δραστηριότητας. Θα παρουσιαστούν τα κυριότερα ιδιωτικά σήματα ποιότητας αγροτικών προϊόντων και οι αντίστοιχες απαιτήσεις ποιότητας και διαδικασίες πιστοποίησης. Επιπλέον στην ενότητα αυτή θα αναλυθούν οι απαιτήσεις τεκμηρίωσης των προς εξαγωγή αγροτικών προϊόντων στις κυριότερες αγορές, συμπεριλαμβανομένων των Η.Π.Α., Ρωσίας, Κίνας και Ινδίας.
- Δελτίο Δεδομένων Ασφάλειας προϊόντος – Safety Data Sheet. Θα παρουσιαστούν τα αντίστοιχα πρότυπα για διαφορετικές κατηγορίες προϊόντων και θα αναλυθεί η διαδικασία σύνταξης και τεκμηρίωσης τους με έμφαση στην αναγνώριση και ταξινόμηση των κινδύνων που προκύπτουν από τη σύσταση των αγροτικών προϊόντων.
- Ιχνηλασιμότητα. Θα παρουσιαστούν οι επικρατούσες μεθοδολογίες και αρχές της σήμανσης των αγροτικών προϊόντων και θα παρουσιαστούν επίσης οι πλέον πρόσφορες μεθοδολογίες τεκμηρίωσης και αναγνώρισης της προέλευσης των αγροτικών προϊόντων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο (θεωρία) και εξ αποστάσεως υποστήριξη – καθοδήγηση στον καταρτισμό των εργασιών	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	• Παρουσιάσεις powerpoint και προβολές video σε διαλέξεις • Δοκιμασία αυτοαξιολόγησης • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας φοιτητών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	
	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις (Αίθουσα ή/και εξ αποστάσεως)	25

	Ατομική Εργασία	25
	Ομαδική εργασία	5
	Περιπτωσιακή Μελέτη	5
	Μελέτη και ανάλυση βιβλίων και άρθρων	15
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	75
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	I. Θεωρία Μαθήματος α) Προαιρετική παρακολούθηση των διαλέξεων από τους φοιτητές β) Επειδή η διδασκαλία του μαθήματος είναι βιωματική, η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται μέσα από τις εργασίες που καταρτίζουν, ως εξής: 1. Σύνταξη- δημόσια παρουσίαση ατομικής εργασίας με αντικείμενο την πιστοποίηση ενός αγροτικού προϊόντος ή τρόφιμου Α. Αξιολόγηση καθηγητή (βαρύτητα 65%) Β. Αυτοξιολόγηση και αξιολόγηση συμφοιτητών (βαρύτητα 20%) 2. Ομαδική εργασία και περιπτωσιακή μελέτη (βαρύτητα 15%) III. Η γλώσσα αξιολόγησης είναι η Ελληνική. IIIΙ. Τα κριτήρια αξιολόγησης γνωστοποιούνται στους φοιτητές.	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Όλες οι διαλέξεις διατίθενται στο e-class ως παρουσιάσεις power-point Προτεινόμενοι προς μελέτη κανονισμοί: Όλοι οι πρόσφατοι σχετικοί Νόμοι και Κανονισμοί της Ελλάδος και της ΕΕ.

Ενδεικτικά:

- REGULATION (EU) No 1151/2012 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 21 November 2012 on quality schemes for agricultural products and foodstuffs.
- Commission Regulation (EC) No 1216/2007 of 18 October 2007 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 509/2006 on agricultural products and foodstuffs as traditional specialties guaranteed
- Commission Regulation (EC) No 1898/2006 of 14 December 2006 laying down detailed rules of implementation of Council Regulation (EC) No 510/2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs
- Commission Regulation (EC) No 628/2008 of 2 July 2008 amending Regulation (EC) No 1898/2006 laying down detailed rules of implementation of Council Regulation (EC) No 510/2006 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs
- Council Regulation (EC) No 1234/2007 of 22 October 2007 establishing a common organisation of agricultural markets and on specific provisions for certain agricultural products (Single CMO Regulation)
- ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2018/848 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
- ΦΕΚ Αρ. 3529, 9/10/2017 ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ-ΕΛΕΓΧΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
- European policy For Quality agricultural products <https://oeclass.aua.gr/eclass/modules/document/?course=EZPY210>
- Εθνικά Πρότυπα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Αγροτική Παραγωγή και κτηνοτροφία (Σειρά AGRO)
- AGRO 2 Κανονισμός Χρήσης <https://oeclass.aua.gr/eclass/modules/document/index.php?course=EZPY210&openDir=/6345ad54TeHV/6345ad6eUnHP>
- AGRO 2-1 Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος <https://oeclass.aua.gr/eclass/modules/document/index.php?course=EZPY210&openDir=/6345ad54TeHV/6345ad6eUnHP>
- AGRO 2-2 Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος <https://oeclass.aua.gr/eclass/modules/document/index.php?course=EZPY210&openDir=/6345ad54TeHV/6345ad6eUnHP>
- Council Regulation (EC) No. 834/2007 of 28 June 2007 on organic production and labeling of organic products and repealing Regulation (EEC) No. 2092/91
- Commission Regulation (EC) No 889/2008 of 5 September 2008 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 on organic production and labeling of organic products with regard to organic production, labeling and control
- Commission Regulation (EC) No 1235/2008 of 8 December 2008 laying down detailed rules for implementation of Council Regulation (EC) No 834/2007 as regards the arrangements for imports of organic products from third countries
- Selection and use of the ISO 9000 family of standards
- Environmental management - The ISO 14000 family of International Standards
- ISO 22000:2005, Food safety management systems -- Requirements for any organization in the food chain
- ISO/TS 22004:2005, Food safety management systems -- Guidance on the application of ISO 22000:2005
- ISO 22005:2007, Traceability in the feed and food chain -- General principles and basic requirements for system design and implementation
- ISO/TS 22002-3:2011, Prerequisite programmes on food safety -- Part 3: Farming.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά προς μελέτη:

- Food Quality and Preference (<http://www.journals.elsevier.com/food-quality-and-preference/>)

- Journal of Food Quality ([http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1745-4557](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1745-4557))
- Journal of the Science of Food and Agriculture (J Sci Food Agr) Publisher: Society of Chemical Industry (Great Britain); Wiley InterScience (Online service), John Wiley & Sons.
- Journal of Agricultural & Food Industrial Organization (<http://www.degruyter.com/view/j/jafio>)
- Journal of Food Measurement and Characterization (<http://www.springer.com/food+science/journal/11694>)